

لیره و لهوی

به ریوه بهری نوسین

نیمارات و موبایل

ژماره‌ی دانشتوانی (۴) ملیون

ژماره‌ی هاوبه‌سانی موبایل (۹۵) ملیون

دانشتوانی نیمارات ئاسنایه‌تیه‌کی زوریان له‌گه‌ل تلفونی موبایل هه‌یه ، ههر له سه‌ره‌نای هه‌شتاکانی سه‌ده‌ی رابردو و نه‌و کانه‌ی موبایل بریتی بوو له جانتایه‌ک و تور و مایکیک که پی‌ی ده‌وترا ته‌له‌فونی ئوتومبیل، نه‌و کانه‌ی نرخ‌ی (۸۰۰۰) دۆلار بوو نیماراتیه‌کان لافیان به به‌کاره‌ییانی نه‌م ئامیره‌ لیده‌دا .

نیستاش که سه‌ره‌نای سه‌ده‌ی بیست و یه‌که‌مه و نرخ‌ی موبایل و خزمه‌تگوزاریه‌کانی به شیوه‌یه‌کی زور به‌رجاو داشکاو ، نیمارات بووه‌ته پیسه‌نگی ولاتانی عه‌ره‌بی و ناوچه‌که له به‌کاره‌ییانی موبایل ، هه‌روه‌ها له ئاستی جیهانیس له‌گه‌ل ولاته پیسه‌گه‌وتوووه‌کانی بواری موبایله .

ده‌زگای (اتصالات) رایگه‌یاند که ریژه‌ی به‌کاره‌ییانی موبایل بو ژماره‌ی دانشتوانی نیمارات که نه‌مسال به (۴/۱) ملیون که‌س تو‌مار کرا (۱۲۰٪) که پتر له (۵) ملیون هاوبه‌ش له‌م ولاته هه‌یه) .

جل و به‌رگی به ئامیری نه‌لکترۆنی چیندراو

جل و به‌رگی به ئامیری نه‌لکترۆنی چیندراو بووه‌ته مۆده‌ی سه‌رده‌م و نیستا زور کۆمپانیای به‌ره‌م هه‌یانی جل و به‌رگ هه‌ئساون به دروستکردنی جل و به‌رگی جوراو جورا که ئامیری نه‌لکترۆنی پیوه لکینراوه یان چینراوه .

له ناوه‌راستی ته‌موزی رابردو ، له شاری میونخی نه‌لمانیا پیشانگای (ISPO) ی هاوبه‌نه کرایه‌وه ، له‌م پیسه‌نگایه‌دا کۆمپانیای جل و به‌رگی جوراو جورا و وه‌رزیشان خسته روو به دیزاینی نوێ .

کۆمپانیای جیهانی کویانو (KOYONO) بو جل و به‌رگ چاکه‌تیکی نمایش کرد که نرخه‌که‌ی ته‌نها (۲۷۵) دۆلار بوو ، نه‌م چاکه‌ته‌ چینیکی زیره‌کی له‌ناو چاندراوه و پینج قۆیچه‌ی له‌خۆ گرتوووه بو کۆنترۆل کردنی ئامیری (ئای بود) ی مۆسیقا بی نه‌وه‌ی چاکه‌ته‌که‌ دابینییت .

هه‌روه‌ها کۆمپانیای سکوتقیست (Scott vest) پانتۆریکی کورت و چاکه‌ته‌کی وه‌رزشی خسته روو که چاکه‌ته‌که‌ (۲۵) قۆیچه‌ی شاراوه‌ی پیوه‌یه هه‌روه‌ها ناوچه‌یه‌کی تاییه‌ت به‌ تۆری په‌یوه‌ندی که‌سیتی له‌خۆ گرتوووه / پانتۆره کورته‌که‌ش (۱۱) قۆیچه‌ی پیوه‌یه .

کۆمپانیای (ئونیل) جه‌نایه‌کی پستی خسته روو که کامیرای قیدیوی پیوه‌بوو قۆیچه‌کانی کۆنترۆلیس له‌سه‌ر ده‌ستی هه‌نگر بوو . جورا جل و به‌رگی تر که ناوی (GPS OVER IB) بریتییه له‌ چاکه‌تیکی و سیسته‌می (GPS) بو ده‌ستنیسان کردنی شوینه‌کان و تۆری موبایل (GSM) (بلوتوث) تیدا چاندراوه . واته‌ نه‌و که‌سه‌ی له‌به‌ری ده‌کات شوینه‌ جوگرافیه‌کان ده‌ناسییت و وینه‌ ده‌گریت و موبایل به‌کار ده‌هینییت .

ئاوینەى پېشەوەى ئوتتومبیل .... موبایل و شاشەیه

بېگومان بەکارهینانی موبایل له کاتی هاژوتنی ئوتتومبیل کاریگەرەیه کی سه لبی له سهەر بیر و هووشی شوفیر ههیه و له زۆریه ی ولتانیس بەکارهینانی له کاتی شوفیری قهدهغهیه ، بۆ ئەم مه بهستهش کۆمپانیای (سکیۆد) ی ئەلمانی جۆره موبایلکی دروست کردوو و ناوی ناوه (فۆسه) ئەم موبایلە بریتیه له گۆرینی ئاوینەى ناو ئوتتومبیل که شوفیر دواوه ی لی دەبینیت چونکه ههردەم شهفیر له لیخوری سهری ئاوینە دهکات ، ئەم ئاوینەیه به کاری موبایل هه لدهستیت و هه موو خزمهتگوزاریه کانی تیدا یه و شوفیر زۆر به ئاسانی دهتوانیت تلفون بکات و ژماره کان دهبرینیت و کۆنترۆلی دهنگی بکات .

۸ ملیارد دۆلار زیانی فایرۆس و کرداری ئەلکترۆنی ساخته له ئەمریکا

بەکارهینەرانى کۆمپوتەر له ویلايه ته یه کگرتوه کانی ئەمریکا، له دوو سالی رابردوو زیانی ههشت ملیارد دۆلاریان لیکهوتوو. له ئەنجامی له کار کهوتن و چاککردنهوهی کۆمپوتەرکانیان به هوێ فایرۆس و پرۆگرامی هاگردن و سیخوری.

دهرباره ی ئەو زیانه گهورهیه (دان هابارد) جیگری سهروکی کۆمپانیای (WebSine) گوتی: له راستیدا هه موو لایه که زه ره مه ندىن هه ر له کۆمپانیاکانی دنیایی تا بانکه کان و کۆمپانیاکانی به ره مه مین و به کاربه ر، هه ر ئەم باره یه وه، هوکاری ئەو زیانه گهوره یه به یله ی یه که م ده گه ریته وه بۆ که مه ترخه می له به کار هینانی کۆمپوتەر و به کار نه هینانی پرۆگرامی دژه فایرۆس. له لایه کی تر هه ندىک له پسپۆران رایان وایه، که زۆر له به کاربه رانی کۆمپوتەر ده که ونه دوا ی راو کردنی ساخته، که زۆر جار ان راگه یاندىکی ساخته یان سه رنج راکیش وا له به کاربه ر دهکات بچینه ناو ئەو پرۆگرامانه و ده بیته نیچیریکی باشی ئەم راوچیه ساخته.

شایانی باسه به یپی دوا ئامار ده رکه وتوو ۲۰٪ به کارهینەرانى کۆمپوتەر له ئەمریکا پرۆگرامی دژه فایرۆس به کارناهیین و ۳۵٪ پرۆگرامی سیخورییه کانیان فه رامۆش کردوو.

Airfrance سیستمی په یوهندی موبایلی ئاسمانی Onair تاقی ده کانه وه

کۆمپانیای Airfrance ده ستیکردوو به کار بیکردنی سیستمی نه له فۆنی موبایلی ئاسمانی Onair و ماوه ی شه س مانگ به شپوه ی ئەزمونی ده بییت و به م جۆره ئەم کۆمپانیایه ده بیته یه که مین کۆمپانیای فرۆکه وانی مه ده نی ئەم خزمهتگوزارییه له نیو فرۆکه کانی دا بین بکریت . Onair سیستمیکه که هه موو سه رنیشانی نیو فرۆکه ده توانن موبایلەکانیان به کار بیین و سه رتا له نیو فرۆکه ی جۆری Airbus له گه شه ته کورت خایه نه کانی ئەوریا به کار ده هینریت و دوا ی ته وا بوونی ماوه ی ئەزمونی هه مان سیستم له نیو فرۆکه ی جۆر Boeing به کار ده هینریت شایانی باسه Onair پرۆژه یه کی هاوبه شی کۆمپانیای SITA گرۆپی Airbus ه و له گه ل به ده سته یانی مۆله تی وه به ره ییان به نیازن تا سالی (۲۰۰۸) ئەم خزمهتگوزارییه بۆ هه موو فرۆکه یه ک دا بین بکه ن

Microsoft هه لمه تیك له دژی راوچیانى فیلباز ده ست پیده کات.

کۆمپانیای (Microsoft) هه لمه تیکی جیهانی ده ستی بیکردوو دژی کرده کانی ناسراو به (راوی فیلبازانه – Phishing) کۆمپانیاکه رایگه یاند زیاتر له سه د داواکاری دادوه ری پېشکەش به دادگا کردوو بۆ راوه دونانی راوچیانى فیلباز له ناوچه کانی ئەوریا و خۆره لاتى ناوه راست و ئەفریقا . هه وتی (Microsoft) به هه ماهه نگی له گه ل چه ندىن لایه نی په یوه نداره بۆ دۆزینه وه و گه ران به دوا ی ئەو که سانه ی به هوێ ئینته رنیته وه په نا ده به نه به ر کاری ساخته کاری و فروفیل . کۆمپانیاکه ده لیت تا ئیستا به ره می هه وتله کانیان داخستنی (۴۷۰۰) چوار هه زار و حه وت سه د پیگه ی تاییه ت به کاری ساخته کاری و فیلبازی بووه له سه ر تۆری ئینته رنیته له سه رانه ری جیهاندا .